

„O historii Žihobeckého divadla“

Dějiny ochotnického divadelního spolku Tyl, který se stal i
členem Ústřední Matice divadelního ochotnictva
československého

Tuto část historie zaznamenali na památku Tomáše Krzsla a Adolfa Pintíře
jejich potomci.

Hlavním zakladatelem spolku byl **pan ředitel František Procházka** (viz. pamětní deska na žihobeckém zámku). Slavnostní zahajovací představení se odehrálo v pondělí velikonoční dne 8. dubna 1901. **Představení se jmenovalo České Amazonky aneb Ženská vojna, žertovná hra se zpěvy a tanci o 3 jednáních od J. K. Tyla, s hudbou sestavenou p. učitelem A. Klee v režii p. Pekárka.** Z dobového plakátu lze vyčíst i osoby a obsazení. Mezi herci je řada typických a tradičních rodinných příjmení ze žihobec. Například: Dlouhá, Kojzar, Nová, Sporka, Vaněk, Veselý, Železný a další.

Pro zajímavost - začátek představení v 19:30, ceny sedadel 60 haléřů v 1. a 2. řadě, v ostatních 40 haléřů, k stání 20 haléřů. Předprodej lístků v obchodě p. Josefa Železného. Obleky Amazonkám dodal Divadelní závod J. Kellera v Praze, plakáty vytiskl p. Aleš Janský v Sušici.

Činnost spolku pokračovala v dalších letech, což dokumentují plakáty a fotografie, uložené na Obecním úřadě v Žihobcích. Dozvíme se zde například, že **1. 4. 1906 se představení Písmákova dcera hrálo na nově zřízeném jevišti v zámeckém sále**, který spolku půjčil J. Excel, pan hrabě z Lambergů, zatímco dřívější představení se hrála v místních hostincích.

Na památku 10. výročí spolkové činnosti se hrálo představení hry **Závět'**, před nímž byl přednesen projev napsaný hercem Národního divadla K. Želenským.

Je zřejmé, že nejčastěji se hrálo na Vánoce a Velikonoce, ale i jiné významné svátky, například **4. 7. 1920 se na Husův večer** hrála hra od J. F. Karase - **Kostnické plameny**.

Dále **1. 4. 1923** ochotníci sehráli Jiráskovu **Lucernu** a čistý výnos byl předán ve prospěch zdejšího Sokola.

Výběr námětů byl pestrý, za zmínku stojí hra **Hojička z lesa podle E. Krásnohorské**, kterou 15. 6. 1924 sehráli žáci měšťanské školy. Zde vystupuje Odolenka - princezna z lesa, což poukazuje i na regionální zaměření.

V tehdejší době byly v okolí další ochotnické spolky, které si hrály navzájem pohostinská představení. Bylo běžné, že za divadlem lidé chodili několik kilometrů pěšky.

K 25. výročí založení spolku naši předkové uvedli **hru J. K. Tyla Paní Marjánka, matka pluku**. K 8. výročí národní samostatnosti **28. 10. 1926** uvedli hru **Na polském zámku**, jejíž děj se odehrává za 1. světové války v Haliči.

Další aktivitou ochotnického spolku bylo organizování maškarních plesů v hostinci "U Kojzarů" se smyčcovou hudbou, na něž zvali malými barevnými pozvánkami s výjevy roztodivných masek.

V březnu 1927 na oslavu narozenin pana prezidenta T. G. Masaryka zahráli ochotníci hru **Chudý písničkář**. V tomto roce hráli divadelníci velice často - doma i v okolí. Roku 1928 oslavili narozeniny pana prezidenta Masaryka známou hrou L. Stroupežnického **Zvíkovský rarášek**, pro děti sehráli **Perníkovou chaloupku** a dalším počinem byla slavná hra A. Jiráska **Vojnarka**.

Následovaly další hry, na plakátech se někdy začíná objevovat také jméno režiséra, jako například V. Trávníček nebo J. Bureš. Zdůrazněno je i to, že se hraje ve vlastní divadelní budově (původně skleník v zámeckém parku).

Desetiletí trvání Československé republiky oslavili už 14. 10. v Žihobcích hrou **Kde domov můj?** a 28. 10. se zúčastnili slavnostního průvodu k "lípě svobody" a pomníku padlých.

Roku 1929 uvedl spolek filmovou hru exotické lásky **Maharadžův miláček**, která se částečně odehrává v Indii. Obleky a výprava do této hry byla od firmy "Thália Praha".

V roce 1930 hráli k uctění památky A. Jiráska hru **Psohlavci**. 4. 5. 1930 proběhla "Slavnost kladení základního kamene" přístavby divadelní budovy a 5. 10. 1930 "Slavnost třicetiletého trvání spolku" spolu s otevřením nově přistavěné divadelní budovy.

Pravidelně probíhaly valné hromady spolku, kde se hodnotila a plánovala jeho činnost.

V dalších letech je podle plakátů patrné, že se lidé rádi bavili i poučili, aktivitu spolku obohatilo pořádání májových a josefských zábav a mikulášské nadílky s divadelním programem. Na repertoáru se objevovaly i hry tehdy uváděné například v některých pražských divadlech či v rozhlasu. Mezi režiséry se ve třicátých letech objevují s různou frekvencí T. Kresl (objevuje se na plakátech v letech 1935 - 1953), V. Olič, K. Orlt, později ve čtyřicátých i E. Paroubek, B. Vyleta, F. Tomek, J. Nový, J. Vaněk, F. Cais, K. Kovařík a další. V roce 1934 byl v divadle dokonce i "Koncert moderní hudby". Svou hudební zdatnost ochotníci ukázali například uvedením známé české operety Románek z české vesničky roku 1935.

Činnost spolku neustala ani za protektorátu, ani za 2. světové války. Například v květnu 1939 hráli hru L. Stroupežnického **Naši furianti** nejen v kostýmech, ale část herců, zejména děvčat, byla v národních krojích. Z plakátu - Motto: České divadlo bylo kdysi prostředkem národního probuzení a zůstane i dnes velkou příležitostí k udržení našeho národa.

V květnu 1940 hráli **Strakonického dudáka od J. K. Tyla**, kde účinkovalo přes 40 osob. Výpravnou hrou **Královna Dagmar** (dánská královna, dcera českého krále Přemysla Otakara I.) oslavil spolek 13. 4. 1941 čtyřicet let své existence.

V květnu 1941 hráli v divadelní budově spolku žáci obecné a měšťanské školy pohádku **Zlatá husa**.

Na Nový rok 1942 uvedl spolek Tyl veselohru F. F. Šamberka **Jedenácté přikázání**. A že se soubor nevyhýbal ani detektivnímu žánru, dokládá uvedením hry **Vrah jsem já** 22. 11. 1942.

Mezi válečnými plakáty, které byly většinou psány na stroji, je například i ten, jenž zve diváky na **národní pohádku Šírotek**, autora J. Kvapila, uváděnou 20. 3. 1943. V červnu 1943 mohli diváci v podání žihobeckých ochotníků shlédnout i veselohru **U pokladny stál**. V roce 1944 pak hráli 10. 4. hru **Podvodnice z lásky**.

Po válce hráli ochotníci dál hry s různými náměty, objevili se noví herci i režiséři, např. F. Peroutka, J. Jílek, A. Pintíř, F. Hejplík. V roce 1945 byla uvedena historická hra **Stříbrná věž**, dále například 21. 4. 1946 opereta **Selská princezna** od R. Piskáčka nebo 25. 5. 1947 národní divadelní hra se zpěvy **Ta naše písnička česká**. V neděli 29. 2. 1949 uvedli veselohru V. K. Klicpery **Bělouši**. O Velikonocích 17.4.1949 sehráli hru **Voják** a následující rok 28. 5. 1950 hráli komedii **Talár v městečku**.

V padesátých letech stojí za zmínku jak hra A. Jiráska **Kolébka** (sehraná 27. 12. 1953), tak hra italského autora Carla Goldoniho **Paní hostinská** (Mirandolina - hráno 21. 11. 1954). Opět se na programu objevila Tylova **Paličova dcera**, uvedena 10. 4. 1955 v Žihobcích a pak v červnu pohostinsky v Žichovicích. V prosinci 1955 zahráli hru Honoré de Balzaca **Evženie Grandetová**, kterou poprvé režíruje žena - Anna Vaňková. Rok 1956 byl také ve znamení hostování okolních ochotnických souborů z Rabí, Kašperských hor i Hartmanic. Domáci pak zahráli v prosinci veselohru **Pan radní si neví rady**, v režii A. Fundové. V dubnu 1958 byla uvedena veselohra F. F. Šamberka **Rodinná vojna**.

V následujících letech se projevil nástup televizního vysílání, který všeobecně oslabil zájem o ochotnické divadlo. V Žihobcích se v té době objevili noví učitelé a učitelky, což se odrazilo uvedením podkrkonošské báchorky M. Kubátové **Jak přišla basa do nebe**, kterou režíroval tehdejší ředitel školy Otomar Doskočil. V květnu 1969 se hrála oblíbená veselohra **Není zajíček, jako zajíček**.

Divadelní spolek Tyl oslavil **11. 4. 1971 své 70. výročí stylově hrou J. K. Tyla Paličova dcera**, kterou režíroval Adolf Pintíř. Zajímavostí je, že v roli Madlenky nyní vystoupila dcera někdejší Madlenčiny představitelky. V květnu následoval Slavnostní koncert a v srpnu pořádala obec Žihobce oslavu 50. výročí založení školy. Dne 21. 5. 1972 hráli zkušení ochotníci i mládež, opět pod režijním vedením A. Pintíře, veselohru F. F. Šamberka **Palackého třída**. Masky vytvořil F. Kůs ze Sušice. S tímto představením se hned v červnu zúčastnili krajské přehlídky vesnických a zemědělských divadelních souborů "**Žlutické divadelní léto**".

Ochotníci, v režii A. Pintíře, ještě uvedli v dubnu 1973 veselohru V. V. Štecha **Třetí zvonění** a v prosinci 1975 veselohru O. Zelenky **Košilka**. V dubnu režírovala paní Blažena Kukrechtová veselohru M. Švandrlíka **Honorace z**

pastoušky. Plakát zvoucí na toto představení je poslední ve velké plakátové knize.

Mezi písemnostmi zaujme i vložená ozdobná pozvánka na Přednášku syna zakladatele spolku Tyl, prof. Františka Procházky, která se v divadle konala 16. 11. 1979 na téma: Pošumavím minulého století, Kněžna Káča a historie Žihobec.

I když plakátová kniha neobsahuje kompletní kolekci plakátů všech divadelních představení spolku Tyl, je možné vysledovat některé historické souvislosti nebo rodové linie herců. Pamětníci si mohou připomenout hezké zážitky, spojené s divadlem také díky dochovaným fotografiím.